

ÉPÍTŐTÁBORI KALANDJAINK
Szentgotthárd, 1962. július 15-28.

Lejegyezte: Bogdán Lajos

1962. július 15-én, vasárnap hajnalban harminc keszthelyi gimnazista srác indult a vasútállomásról a szentgotthárdi Kulich Gyula Ifjúsági Építőtáborba. Az utazás közben megélt, illetve ottani kalandjainkat az év őszén folytatásos cikkekben írtam meg az osztályfaliújság számára. Aztán kiderült, hogy a faliújság nem bírta el teljesen, amit ott műveltünk. Az egyik folytatást az azt már cenzorként szignójával előzetesen jóváhagyó osztályfőnökünk, egyben magyartanárunk – a mélyen vallásos matektanárnőnk közbenjárására - az egyik őszi nap nagytízpercében egyszerűen elkobozta. KISZ-es tanácsadó tanárunk, a Kisz /alias Kiss/ Jenő pedig vezetőségi értekezleten azt mondta, hogy van olyan osztály, ahol egyáltalán nincs faliújság, és van olyan, mint a IV/A osztályé, amely a követelményeknek messze nem megfelelő. Ezt a megjegyzést egyértelműen az én cikkeim hatására tette a Jenő, bár szerintem a színvonal objektíve független attól, hogy tetszik-e a felsőbbségnek /Zsigmond királyunk korából: placetum regium.../.

Életemben ekkor voltam először építőtáborban és ez a két hét óriási élményanyagot jelentett a számomra, pontosabban: a számomra is...Még előző nap kiértésítettem leendő építőtábori brigádom tagjait, hogy a hajnali vonattal megyünk, hogy ne kelljen ott lennünk, amikor a Jenő 9-kor lejön az állomásra búcsúztatni a táborba indulókat. Ugyanígy cselekedett az évfolyamunk másik brigádja is. A hivatalos, nyilván ünnepi beszéddel fényesített búcsúztatót sikerült is megúsznunk. A többségében húgom osztálytársaiból /1962. őszétől: III/C/ alakult brigád tagjai, amikor késő délután megérkeztek a táborba, mondták, hogy a Jenő meglehetősen elutasító hangnemben emlékezett meg a hajnalban elvonult közösségellenes különítményről... Közösségellenesnek minősített bennünket, akik a nyári szünidőnkől két hetet feláldozva elutaztunk a táborba, ahol majd társadalmi munkában rendkívül kemény kubikus munkával csatornát fogunk építeni a közösség javára!

A vonat, bár közvetlen szombathelyi kocsikkal utaztunk, sokat állt Tapolcán, Sümegen, Bobán és Celldömölkön. Ezekon az állomásokon aztán óriási ricsajt csapva „vizet vettünk” a kerekes kutakból. Menetközben pedig köpködőversenyt rendeztünk. A Piacsek Bumbi a kocsifolyosóvégi ajtaját hirtelen felrántva szemközt köpte a peronon álló Nagy Gyuszit. Az ajtó nem ért fel a kocsifennyezetéig, s az incidens megtorlását a Gyula úgy hajtotta végre, hogy a visszacsukódott ajtó felett gyönyörű ívben küldte a turhát a Pia fejére. Gyuláról, a leendő IV/A és /B osztály egyesített kispályás csapatának egyik csatáráról el kell mondanom, hogy „Nagy emberek, nagy mondások” című, történelemórákon használt szótárnagyságú füzetének vignettáján a feliratot és a diák nevét az előző tanév során egyik osztálytársa, a Tahy Zoli két szóval még kiegészítette, s az ezt követően így nézett ki:

„Nagy emberek,
nagy mondások.
nagy állatok:
Nagy Gyula III/B”

Amikor a nyál elfogyott, a vonatban a piacokról hazafelé utazó vasi kofákat azzal szórakoztattuk, hogy káromkodási versenyt rendeztünk: ki mondja hangosabban ezt, vagy azt, a magyar nyelv legsűrűjéből jövő kifejezést. Persze, ilyen értelmű gátlásaink nem nagyon voltak, az első már elég hangosan kezdte, hogy „lófasz!”, s csak az orgánus nagyságától függött a verseny kimenetele.

Szombathelyen volt két szabad óránk, ezt városnézésre használtuk fel, közben papírgalacsinokat szórva a villamosokon a kalauznók hajába. Innen Szentgotthárdra másik vonattal kellett továbbutaznunk, amely már tele volt az egész Dunántúlról a táborba készülőkkel. A kényelem érdekében hatan egy párnás kocsiba szálltunk be és elfoglaltunk egy fülkét. A kalauz először a határőrökkel akart kizavartatni onnan bennünket, később, amikor beszédbe elegyedtünk vele, többek között nagy megértéssel viseltetve a vasutasok nehéz életkörülményei iránt, letett korábbi szándékáról és még cigarettát is elfogadott a renitens csoporttól.

A gotthárdi állomásra teherautó jött elénk a csomagokért. A felrakodásnál 3-4 embert kértek segíteni. Tucatnyian ugrottak egyszerre a keszthelyiek. Aztán nekik is gyalogolniuk kellett... A legnagyobb poén az volt, amikor a Horváth Laci /IV/D./ egyetlen csomagját, a fogmosó készletét tartalmazó hosszúkás dobozt felpakolta a teherautóra. A tábor felé 220 ember a műúton zárt rendben menetelt, a 30 keszthelyi gimista pedig libasorban a járdán.

A tábor az állami gazdaság gyümölcsösében, az egykori Templomkertben terült el. „MÉREGGEL PERMETEZVE!!!” – kiabáltak a táblák a fák között, de cseppet sem zavartak, ha almát akartunk enni. Megtörtént a sátrak elosztása, az én brigádom a 19-es számú sátrat kapta. Eredetileg még otthon kijelölt brigádvezető lettem volna, azonban mi csak hatan jöttünk össze, a volt IV/D-sek pedig négyen, ezért a Neupor Gyuri, a Kele parancsnoksága alatt egyesítettük a két brigádot. Kele egyébként – tanárgyerek léte – majdnem-huligán volt, korábban is, majd a későbbi években is sok baja volt a rendőrséggel. A Buda környéki felsőfokú technikumból, ahová később járt, azért csapták ki, mert a hivatalos ünnepség előtti éjszakán a lepel eltüntetésével „leleplezett” egy szovjet emlékművet.

A tábor a vele közös telken lévő strandtól, salakos kispályától és szabadtéri színpadtól mindössze egy drótkerítés választotta el. A strandra 1.- Ft lefizetése ellenében járhattunk volna be, de nem azért volt lyuk a kerítésen, hogy holmi jegyváltással bajlódjunk. Rögtön a megérkezést követően mi keszthelyiek focizni kezdtünk, egymás között a pályán. Sajnos, 2:2-es állásnál /az egyik gólunkat én rúgtam/ félbe kellett szakítanunk a meccset, mert vihar jött, s mint egy pihegve érkező hírnök közölte, az általunk még meg nem erősített sátor össze akar dőlni.

Szakadt az eső, amikor az ellátásban, szállításban segítő, ott ácsorgó néhány határőrre tekintettel bizonyos mértékig sorokba rendeződve átvettük a felszerelést a raktársátornál. Dudás Gabi osztálytársam a most kapott csizmáit próbálgatva mindkét talpával kettőt-hármat csosszantott a sátor bejárata előtti pocsolyában, amit a raktáros tisztnek az adminisztrációt végző felesége nem vett tőle jó néven, mert a világoskék pulóverén rögtön meglátszottak a sárfoltok. Hogy lehet ilyen helyen, ilyen időben ilyen kényes szint hordani?!..

A lakósátorban aztán vad marakodás kezdődött, hogy ki-ki neki megfelelő öltözetet és használati tárgyakat kapjon. Nekem mindenből testhezállót sikerült szereznem, csak a kulacsom szíja hiányzott, de ezt egy madzaggal könnyen helyettesítettem. Volt a brigádban négy nagylábú egyén – köztük a D-s Kulcsár Peti – akiknek az egész táborban, illetve a helyi határőrségi raktárban sem találtak megfelelő nagyságú csizmát. /A rendőrségnél biztosan lett volna/. Ezek a nagylábú fiúk aztán a Teremtő jóvoltából két hétig kempingeztek, vagyis míg mi a terepen a csatornát ástuk, ők otthon apróbb tábori teendőket végeztek: a konyhában segítettek, vizet hordtak, gereblyéztek, vagy WC-t súroltak, egyszóval úri dolguk volt.

A vasárnapi vihar, felhőszakadás, illetve az azt követő hatalmas sár kissé ránehezedett a kedélyünkre, mert a sátrakban az ágyak között is mély sár volt, ez pedig agyagos talajnál nagyon utálatos, amikor az ember lábujjai között bugyog fel a trutymó és aztán az ágyba is így kell befeküdni.

A munkahely a tábortól 5 km-re volt. Légvonalban sokkal közelebb esett, de ott volt közben a kanyargó Rába, a KISZ központi bizottsága pedig elfelejtette a tábort csapatszállító helikopterekkel ellátni. Így aztán kénytelenek voltunk ezt az 5 km-t hajnalban álmosan, délben pedig a munkától, vagy éppen az alvástól fáradtan, éhségtől és júliusi hőségtől gyötörtén, a nehéz csizmákban gyalog megtenni.

Az ébresztő kezdetben hajnali $\frac{1}{2}$ 5-kor volt, később a nagy kánikula miatt előrehozták $\frac{1}{2}$ 4-re. Ezt követte a reggeli, ami nem sokat ért, aztán a zászlófelvonás, amit rendszerint lekéstünk, majd indulás a határba. A szó szoros értelmében, mert az osztrák határ közvetlen közelében dolgoztunk. A munkahelyre és vissza naponta kétszer a nyilván akusztikai jelzőrendszerként funkcionáló konzervdobozokkal telerakott szögesdrótkerítés mentén gyalogoltunk. Nincs kizárva, hogy a nyugati lapok cikkeztek akkoriban határ menti magyar erődítésekről...

A munkahelyen a tulajdonképpeni feladat a következő volt: olyan trapéz keresztmetszetű árkot kellett ásunk, amelynek magassága 1,4 méter, párhuzamos oldalai pedig 0,6 és 6 métereseek. Egy-egy brigádra 25 m hosszú szakasz jutott, ez testvérek között is 115 m³ föld kitermelését jelentette. /Ha ez két héten belül elkészülne, az adott brigádnak újabb szakaszt kell kezdenie.../ A talajon 40 centis fű és gaz nőtt, a mi szakaszunkon egy terebélyes bokrot is találtunk, amit gyökerestől ki kellett irtani. Közvetlenül mellettünk Nagymihály Zsolt barátom osztálya, a IV/B-sek dolgoztak, a brigádvezető ott a Nagy Gyuszi volt.. Egy darabig hallgattuk ádáz veszekedésüket, hogyan osszák fel egymás között a szakaszt, majd nekiálltunk melózni.

Meglepetésemre minden lustaságom ellenére sem éreztem munkaundort, igaz, a táborba utazást megelőzően már negyedik hete fizikai munkát végeztem hagyományos nyári munkahelyemen, a Városi Tanács parki karbantartó brigádjában. Dudás Gabi a saját bevallása szerint szintén jól érezte magát a meló közben. Mindenesetre hamar megéhezünk, befaltuk a tízóraiként hajnalban kiosztott szalonnát – akkor még ettük, később már csak dobálóztunk vele – majd két emberünk elindult vízért. A tábor, vagyis a határőrség teherautóján a kempingesek hoztak néha vizet, de az általunk is „gráci”-nak nevezett 8-as műútig a brigádtagoknak kellett kannákkal elkutyagolni érte. Később a teherautós szolgálat szép csendesen kimúlt s ettől kezdve egy közeli faluba kellett járni a vízért. Egyik nap a Dudás Gabi ment el egy másik sráccal, talán a B-s Steffel Csabával. Vártuk a vizet az elfogyasztott szalonnára és hagymára, telt az idő, de nem jött senki. A műszaki vezető már megunt a mi hosszúra nyúlt uzsonnaszünetünket és dolgozni küldött volna bennünket. Szomjasan nem lehet melózni! – felkiáltással a csatorna szélére ültünk és ott vártunk tovább. Kb. 50 perc elteltével láttam meg a SzeOL-drukker Gabi kék-fehér keresztcsíkos focimezét a kukoricatábla végénél közeledni. Kiderült, hogy ők a 8-as út szélén megpihentek, s elhatározták, hogy tíz autó elhaladását megvárják, s csak azután indulnak vissza. Persze, az osztrák határ közvetlen közelében a forgalom még csak gyérnek sem nevezhető, végül megegyeztek, hogy a mezőgazdasági vontatókat is beszámítják... Végre megérkeztek, mi hatalmas ovációval fogadtuk őket, s a vizet mind megittuk.

Délutánonként szabadfoglalkozás volt. Igaz, a „tábornok”, azaz a táborparancsnok kissé elfogult véleménye szerint mi a munkaidőt is annak néztük... Szóval, ebéd után fürödtünk, fociztunk, pingpongoztunk. Esténként került sor a zászlólevonásra, amit én főtéri fesztiválnak neveztem el és csak a háromnaponként megejtett értékelések alkalmával látogattuk. Ilyenkor minősítette a táborvezetés az elvégzett munkát, illetve a brigádok teljesítményét. Mi az elsőtől az utolsó helyezettig végigtapsoltunk mindenkit. Ezt természetesen nem vette tőlünk jó néven a vezérkar, de a tetszésnyilvánítás minden állampolgár elidegeníthetetlen joga. Különösen a vége felé erősödött a tapsunk, amikor a keszthelyi brigádok helyezését olvasták fel. Helyenként hurráztunk is. Négyszer volt értékelés, mi a 25 brigád közül a 24., 14., 18. és 17. helyen végeztünk. A második szakaszban történt váratlan előretörést az idézte elő, hogy látva nagy létszámihiányunkat /kempingesek, átmenetileg gyengélkedők/ a főnökség két Harkovban tanuló egyetemistát és egy pápai mezőgazdász srácot küldött a szakaszunkra, ők aztán dolgoztak megszakadásig. Mi sem lustálkodtunk közben, rendkívüli figyelemmel tanulmányoztuk munkamódszereiket.

17-én, kedden, az eső miatt nem kellett kimennünk a munkahelyre, ellenben a B-sek, akiket salakhordásra vezényeltek, beprotezsáltak bennünket szalmatömésre. Teherautón mentünk ki az ország legnyugatibb csücskében fekvő Felsőszölnökre. Ekkor már melegen tűzött a nap, csípett a szalmapor, nem akarózott sietni a munkával. Szídtuk jótévőinket, a B-seket. Elég az hozzá, hogy este a fesztiválon a parancsnok a káromkodásról tartva kiselőadást, felhozta benne a 22-es brigád elévülhetetlen érdemeit az egyszerű és összetettebb, ízes magyaros kifejezések terjesztésében. Azt kérte tőlünk, hogy ne legyen minden harmadik szavunk „lófasz”! Valaki megjegyezte, hogy rendben van, ezen túl „csak” minden második lesz az...

Az ébresztéssel kapcsolatban is meg kell említenem egy-két dolgot. Kezdetben a Rákóczi-induló harsogott hajnalonként a fülünkbe, a 1/2 4-re áthelyezett ébresztő idején pedig a bécsi rádió tánczenéjét közvetítette a tábor hangszórója. Az ügyeletes tiszt végigjárta a sátrak közötti utakat s egy-két csendesebb helyre bekiáltott. Talán nem is kell mondanom, hogy nálunk minden reggel síri csendet tapasztalt. Ezért be szokott nézni az „ablakon”. Mivel én pontosan a neki útba eső sátornyílásnál feküdtem s az ordítózása zavart, a harmadik naptól kezdve odaakasztottam a sportzsákomat s ő ezután a sátor ajtaján volt kénytelen beszólni, ami engem már kevésbé idegesített. Naponta rendeztünk ágyban maradási versenyt. Dudás Gabi ennek állandó győztese volt, mindig megvárta, hogy az ügyeletes bejőjjön és lehúzza az ő fejéről a pokrócot, akkor diadalüvöltést hallatva felpattant: megnyertem! Felöltöztünk, majd a mosakodást rendre elhanyagolva reggelizni rohantunk.

A kaját jegyre kaptuk, s a jegyekkel sokat lehetett manipulálni. Nagy úr az éhség... Hamar felfedeztük, hogy a jegy hétnapos beosztásán kívül, a vasárnapi darabka felett az összefűzhetőség miatt van még egy kis papírszelet. A hét valamelyik napján ezt a papírszeletet is a szakácsnő kezébe nyomtuk, így repetáztunk. A második héten tudtuk azt is, hogy szombaton reggel indulunk haza, ezért már hét közben feléltük a tömbben lévő szombati és vasárnapi jegyeket is. Aki nem kívánt duplázni, az értékesítette a jegyet, s ha nem unta még eléggé, kaphatott érte hagymát és szalonnát a többiektől. Így is maradt egy csomó jegyünk, ezeket elutazás előtt a sátorlámpa mellé helyeztük, hogy az utánunk jövő turnus se éhezzen...

Kezdetben a fülledt levegőjű étkezősátorban burkoltunk, majd egy Pestről jött revízió jóvoltából a gazdaság ebédlőjében ehettünk, sokkal civilizáltabb körülmények között. Ide tartozik az is, hogy az ebédlő alatti pincében volt felhalmozva a gazdaság területéről begyűjtött málna. Mi ebéd után rájártunk az érkező teherautókra s bögreszám dézsmáltuk a préselt málnát.

Na, málnával kapcsolatban volt még két említésre méltó esemény. 24-én teherkocsikon negyven erre vállalkozót elvittek a magyarlakai TSz-be málnát szedni. Bizonyára nem kell mondanom, hogy az elfogyasztott, illetve a ládába szedett mennyiség közül melyik volt túlsúlyban és milyen arányban. Azt tudom, hogy én magam alig gyűjtöttem valamennyit a rekeszbe, s csak minimális pénzt kaptam a munkámért, de rengeteg málnát megettem ott helyben. Később, ősszel egy társadalmi munkában végzett szüreten műveltem hasonlót.

A másik történet: a kert végében, a Rába partján málnás terült el, számunkra természetesen tilos terület. A szúnyogokat leszámítva kellemes órákat töltöttünk el ott. Történt az egyik délutánon, hogy az öreg csősz megneszelte a társaságot. Fekve ettünk, én éppen egy szép ágacskáért térdeltem fel, s a csősz közvetlen közléről megpillantotta világoskék melegítőmet. Valami, a családi kapcsolataimra utaló, a nyomdafestéket nem tűrő harci kiáltással és felemelt bottal tört rám. Persze, nem vehette fel velem a versenyt, ötven méterről visszanezve csak a hadonászását láttam, ahogy a többieket is ugrasztgatta ki a málnabokrok közül. Nehogy felismerje a ruhámat, átöltöztem a sátorban, majd visszamentem közléről megnézni, hogyan menekülnek sorra egymás után a srácok. Az öreg régen abbahagyhatta az aktív sportolást, utoljára talán Napóleon elől futott Győrnél, így a jelenlegi verseny kimenetele nem lehetett kétséges.

Ideje megemlékezni a tábor sportéletéről is, hiszen a történetek közül ez érdekelt a legjobban.

Azzal kezdem, hogy pingpongban a magát nagy esélyesnek kikiáltó Piacek Bumbi a legjobb négy közé sem került.

Kézilabdában a srácok jól hajtottak, de a döntőben a zalaegerszegiekkel szemben alulmaradtak és csak a második helyet tudták megszerezni. Kosárlabdában már az első fordulóban kikaptunk az egerszegiektől.

Lássuk a futballt! Első mérkőzésünket a Veszprémi Vegyipari Technikum II. csapata ellen játszottuk, a végeredmény 1:1 volt, 11-es rúgásokkal jutottunk tovább. Az első félidőben jobbszélsőt játszottam, majd a bekapott gól után kértem, hadd mehessek hátra középhátvédnek. Ott azt hiszem, életem addigi legjobb játékát nyújtottam és még trükközni is sikerült. Két esetben is a kapunk felé vittem az ellenfélétől elvett, pattogó labdát, s amikor Szalóczy Paja, a kapusunk, hazaadást üvöltött, odaszóltam neki: nyugi, móka! Aztán felemeltem és ollózva visszarúgtam a bőrt. Megtörtént, hogy felvezettem a labdát az ellenfél 16-osáig, majd ott, mivel nagypályán löni sose volt bátorságom, leadtam. Társam gyorsan elvesztette a labdát, az ellenfél jött fel vele. Lélekszakadva rohantam vissza, s még a mi kapunk előtt bele tudtam tenni a lövésükbe a lábam.

A mérkőzés után egyik brigádtársam, a C-s Várhegyi Csöri odajött, s azt mondta: „Bogesz, tudod, hogy sose bírtalak, de most csak gratulálni tudok!” /A srác valamit bekiabált nekünk a tavaszi gimi-döntőn a pálya széléről, s odarohantam, kis híján megütöttem, pedig pár éve még együtt ministráltunk a Nagytemplomban, az akkori csoportképen egymás mellett állunk/.

A legnagyobb dicséret azonban, amit kaphattam, az örök rivális Dudás Gabié volt. Ő, aki másnak mindig csak a hibáit vette észre, most kijelentette: „felnőttél a feladathoz!” Mint mondta, a legjobban az tetszett neki, ahogyan a magasan szálló labdákat kapásból küldtem vissza, előre, kifli nélkül. Ez a Keszthely nagyszerű középhátvédjének, Jelencsics Ferinek, a „tanár úrnak” volt a specialitása. Gabi is nagyon jól játszott azon a meccsen, a TV-ben látott, tavasszal begyakorolt Gento-cseleivel sorra ültette le ellenfeleit.

Osztálytársunktól, Takács Pistától, a Tikásztól, levél jött a táborba, ebben közölte, hogy játszott a 3:3-ra végződött Járási Tanács–Városi Tanács meccsen, a döntő jellegű összecsapásra hazaérkezésünk után kerül sor, azon a Város ránk is számít. Magyarázatként hozzáteszem, hogy mint már említettem, azon a nyáron is a Városi Tanács karbantartó műhelyének szünidős dolgozói voltunk.

Második tábori mérkőzésünkre fullasztó hőségben került sor. Az előzményekhez tartozik, hogy a táborparancsnok helyettese időközben megnősült, s a helyére egy celldömölki tanár érkezett, akit rövid ismeretség után Patkánynak kereszteltünk el. Alacsony, szemüveges, merő rosszindulatot sugárzó arcú egyén volt. Mi keszthelyiek, ki tudja, miért, különösen nem tetszettünk neki. Igaz, a mérkőzést megelőző estén az egyik üres vaságyhoz kapcsolt vezetékünk nagyon megrázta belépéskor, de mielőtt a sátorba betette volna a lábát, kopoghatott volna... Elég az hozzá, hogy másnap újra megjelent, de valamilyen oknál fogva ezúttal a bejáraton kívül maradt, onnan hívta az egész brigádot a konyhához. Közöltük vele, hogy nem érünk rá, hamarosan meccsünk lesz. Nem érdekelte. Három súlyos vas főzőüstöt, más néven katlant, kellett átcipelnünk a másik udvarra, még parázs is volt az aljukban. Nem voltunk hát a legjobb erőnlétben, amikor a megbeszélte találkozáshoz képest húszperces késéssel megjelentünk a pályán.

Ráadásul a mérkőzés elején jelentkezett a hátizomlázam is, ami aztán két hétig erős fájdalmat okozott. Azelőtt soha nem éreztem hasonlót. Simán kaptunk egy hetest az egerszegiektől. Szalóczy Pajának mindössze két lövés ment be a lába között, kettőt úgy ütött a hálóba. Enyhén szólva aznap indiszponáltan védett. Hozzá kell még tennem, hogy mint már elég sokszor otthon, most sem állhattunk ki teljes csapattal, mert húgom egy másik osztálytársa, Vida Jóska, aki nagyszombaton olyan gyönyörűen rúgott ablakot a meccsük szünetében, most mérkőzés helyett a sátrukban aludt... A harmadik helyet azonban, mivel kisdöntő nem volt, megszereztük.

Már említettem, hogy a Rába a kert végében folyt. A brigádunkból néhányan gyakran lementek a hevenyészett felszereléssel horgászni. Elég szomorúan és üres kézzel érkeztek vissza minden alkalommal.

Teltek-múltak a napok, melóztunk, gyalogoltunk, néha legálisan, többször illegálisan jóllaktunk, olvastunk, fejtünk, fürödtünk, heverésztünk. És rengeteget „színeztünk”.

Esténként a „fesztiválon” a táborvezetés megkövetelte a részvételt. Mi viszont nem léptünk fel ilyen túlzott elvárásokkal magunkkal szemben. Ezért általában a keszthelyi brigádokból összesen egy szokott összeverbuválódni a sorakozókon. Néha megszámlálták, hogy minden brigád ott van-e. Ilyenkor úgy tévesztettük meg a tábormokot, hogy brigádonként 3-4 magasabb emberből világosan kialakult az oszlopok eleje, aztán hátrább, a sűrűjében a csonka brigádok összeolvadtak, hogy ott hányan vannak az alacsonyabb termetűek, azt kívülről szemlélve nem lehetett megállapítani.

A munkahelyen bizonyos idő után megunva a melót bevettük magunkat a kukoricásba és szalonnát sütöttünk, vagy éppen aludtunk. Egyik délelőtt a Babics Gyuszinak, aki a télen is velünk volt a kabhegyi táborban, egyáltalán nem akarózott dolgozni. Lefeküdt a félig kész csatorna szélére, úgy 10 méterre a többiektől. Nagy Gyula, a brigádvezetőjük, akiben volt némi kötelességérzet, hamar begurult és ordítani kezdett a Babicsra. Az meg rá sem hederített. Ekkor az utóbbi Gyula néhány röögöt kapott fel a földről és hozzávágta a delikvenshez. Az viszont magára húzta a sátorlapját és úgy tűrte a dobálást. A többiek persze, egészen fellelkesültek az ötleten és egymás után hullottak a földdarabok a Babicsra, aki ezzel sem törődött, de így legalább senki sem dolgozott a B-sek közül. Persze, tőlünk sem, mert valamennyien csípőre tett kézzel állva szemléltük a jó balhét...

Babiccsal történt meg az is, hogy amikor egyik este moziba ment a tábor, ő sátorlapban és csizmában állt be a menetoszlopba. Ez nem tetszett a tábormoknak és kizavarta a sorból. Elküldte, hogy vegye le a sátorlapot és a csizmát, így nem jöhet moziba. Gyuszi ledobta magáról a nevezett ruhadarabokat s újra beállt a sorba félmeztelenül, gatyában, meztláb...

A munkából hazatérőben a város szélén, a legelső neonlámpa alatt hangzott fel ajkunkról minden nap a már május elsejei felvonuláson is szerepelt indulónk:

„Légy nekünk is édesanyánk,
ne hagyj el soha!
Mari néni, folik a bor!
Nem folik az, be van dugva,
Szép Szűz Mária”.

Mielőtt bárki a vallás megcsúfolására gyanakodna, erről szó sem volt, a tábori csoportképünket nézve megállapítom, hogy a keszthelyi brigádokból velem együtt legalább heten voltunk olyanok, akik két évvel korábban még ministráltunk a Nagytemplomban. Csak „színezésről” volt szó.

Már említettem, hogy reggel, a felkelésnél nem nagyon siettünk, hisz ha Móricz Zsigmond szerint gyalogolni jó is, minek azt olyan korán kezdeni?!

Kétszer történt meg velünk, hogy lekéstük a reggelit, nem kaptunk teát. Egyik alkalommal a kultúros nem engedte, hogy a már muzeális értékű sárral a csizmáinkon belépünk az étkezdébe. Visszamentünk a sátorba, korántsem csizmát pucolni. Babics példáját követve pár perc múlva meztláb vonultunk az asztalokhoz, amelyek azonban addigra már üresek voltak. Aznap a kultúrost váratlan baleset érte a csatornáknál, amikor a mi szakaszunk mellett haladt el. Merő véletlenségből néhány lapát sár repül hozzá. Igaz, hogy nekünk senki nem mondta meg munkakezddéskor, hogy milyen messzire kell szórni a kitermelt földet...

Egy másik alkalommal elhatároztuk, hogy reggeli nélkül nem megyünk ki a munkahelyre. Aznap a brigádból csak négyen voltunk munkaképesek. Amikor a parancsnok a zászlófelvonást követően indulást vezényelt, a menet elindult, köztük a 3 renegát is a brigádunkból. Az otthonmaradók – a „kempingesek” – szokás szerint a tábornok sátra előtt gyülekeztek. Amikor a parancsnok engem meglátott, megkérdezte, hogy én is nagylábú vagyok-e? Nem – mondtam – de nem kaptam reggelit, anélkül pedig nem lehet dolgozni!

Tegnap se kaptunk reggelire-t sem, mondtam, bár az itt kipontozott szó olyan volt, hogy azt a konkrétumot, „amit a fogalom takar, lovas nép lévén, legfeljebb őseink ették.

A parancsnok válasza így hangzott: „azzal a szar teával akarsz jóllakni?! Eridj be a sátramba, van ott elég szalonna, edd meg azt!” Ekkor odalépett a maródiként otthon maradt Kiss Ferkó és replikázott: „iszen annyi szalonna van nálunk is, hogy odajárhat zabálni az egész tábor, ott a vándling az ágyam alatt, de a franc se eszi a maguk szalonnáját!”

Végül magányos hősként elbukva ugyan, de emelt fővel álltam be én is a hajnali menetelést végzők közé. Az igazság kedvéért meg kell jegyeznem, hogy kilenc óra tájban két konyhás hölgy jelent meg a szűzföldeken és bögreszámra kaptunk tejet. Az éhező gyomrok korgása az égre kiáltott és az ég elküldte az ő fehér köpenyes angyalait a kannákkal. Jóllaktunk.

Július 22-én, vasárnap rendezték Szentgotthárdon az Ifjúsági Napot. A felvonuláson természetesen nekünk is részt kellett vennünk. A tábor menetéhez osztották be a selyemgyári lányokat is. Röpködtek a bemondások. Nagyjából magasság szerint haladtunk a sorban, hátul a kisebbek, általában elsősök vonultak. Oda már nem jutott a lányokból. Egy kis dagadt tapolcai srác előrekiáltott: ez nem igazság, nekünk is jár selyemlány! A másik a mi csoportunknál hangzott el: azt a kis feketét elcseréljük a Károlyiért!

A felvonulás alatt nekünk meg volt tiltva az éneklés, ismerték kiváló képességeinket nem csak zenei hallás, hanem rendbontás terén is. Így ezúttal a május elseji keszthelyi felvonuláson a főtéri dísztribün előtt oly átéléssel harsogott mozgalmi induló, a „Zötyög a taliga...” eléneklésére itt nem kerülhetett sor.

A felvonulást követően a szabadtéri színpadon, melyet egy már korábban átjárhatóvá tett drótkerítés választott el a tábortól, ünnepi gyűlést is tartottak. A közönség soraiban egyre több lett a foghíjas rész, a táborlakók egymás után tűntek el, hogy pillanatokon belül fürdőnadrágban kerüljenek elő az uszoda partján.

Egyik délután, amikor a hajnali felhőszakadás miatt különösen sáros volt a föld, s nehéz volt a hatalmas talajdarabokkal gyalogolni, visszaérkezéskor átrohantunk a strandra. Éppen akkor engedtek friss vizet a medencékbe. Ma sem értem, hogy jutott eszünkbe azt a tényleg elképesztően vandál dolgot művelni, hogy csizmáinkat az újonnan megtöltött gyermekmedence tiszta vizében mossuk... Pedig megtörtént.

Az utolsó két napon a hátizomlázam miatt nem mentem ki a csatornához, kempingeztem, többek között a latrina deszkáját súroltam.

Mindennek vége szakad egyszer, s eljött a várva várt szombat, utoljára kúszott fel a zászló a magasba, utoljára hangzott fel a DIVSz-induló. Na, azért itt álljunk meg egy szóra!

Ezen a napon a Patkány tartotta a szentbeszédet és az induló elénekeltetéséről valahogy megfélekedezett, oszolja!-t vezényelt. A dübörgő tömeg megindult a sátrak felé. Tahy Zoli felismerte a nagyszerű alkalmat és rázendített: „Egy a jelszónk a béke...” Az egész tábor rohanás közben énekelte, mit énekelte, dallam nélkül üvöltötte a sátrak közötti utcákban, meg a sátrakban a szöveget.

Kiosztották a jutalmakat. Mi is fényképeztünk magunknak egy vándorzászlót, ugyanis valami félreértés folytán nekünk nem adtak. Miért, ki tudja?!

A cuccok leadásánál a szomszéd sátrak lakóinak egy-két felszerelési tárgya hiányzott, izgatottan mondták a Patkánynak, hogy előző nap nézték, akkor még mindenük megvolt. Az is igaz, hogy nálunk viszont az előző nap hiányzott két kulacs, három nadrágszíj, stb., de a felszerelésnél mindenünk megvolt már. Patkánynak rémlett, hogy péntek este volt valami zűr a keszthelyiek sátrainál, göröngyök hullottak, oda is sietett, akkor az egyik srác mindig egy kanyarral előtte futva többször körülcsalta őt az egyik sátornál. Később minden elcsendesedett. Most döbönt csak rá, hogy a sárhajigálás valószínűleg megtévesztés volt. Határozottan volt stratégiai érzék a Patkányban. Talán még arra is gondolt most, utólag, hogy amikor bejött hozzánk és két embert nem talált a helyén, mégsem kellett volna elhinnie, hogy hasmenésük van és egész este a latrinán ülnek. De most már késő volt. Az igazság ismeretében meg kell vallanom, hogy egy harmadik fiú, a Dudás Gabi sem volt a helyén, a mellettem lévő ágyában a pokróc alatt az én sportzsákomban és a Gabi két csizmája imitálta a hiányzó személyt... Ő maga pedig beszerzőkörúton volt.

A raktárból még visszarohtunk, a következő turnus javára elrejtettük a megmaradt kajajegyeket a sátorban, majd kihúztunk két-három cöveket, hogy a fél építmény összerogyott és futólépésben igyekeztünk a kapuhoz. Az állomásra zárt rendben kellett vonulni, mi ismét libasorban mentünk, de közben néhány percre eltűntünk a múmiát megnézni a templomban, mert oda a két hét alatt egyszer sem vittek, vagy engedtek ki bennünket. Aztán mi is bevonultunk az állomásra. Beállt a szerelvény, beszálltunk a fülkébe elővettük az útra kapott, százszor megutált kaját, s amikor a vonat elindult, szalonnaeső hullott Szentgotthárd állomására. A peronon integető Patkány is megkapta a magáét, ütemes kiáltásokkal és karhajlításokkal búcsúztunk tőle.

Szombathelyen a keszthelyi közvetlen kocsik mögé három első osztályú vagonot kapcsoltak. Néhányan, akik álmosak voltak, ezekben a kocsikban aludtak Tapolcáig. Hogy hogyan kerültek be a lezárt kocsikba, azt senki nem tudta. A figyelmes szemlélő észrevehette azonban, hogy az egyik kocsin egy ablak nyitva volt...

Keszthely szakadó esővel fogadott, s mivel vonatunk elég messze állt meg a főépülettől, hogy ne ázzunk meg nagyon, átszálltunk az állomásépülethez közelebbi vágányon álló Helikon-expresszre. Azon mentünk előre az épületig, közben a Huszonnégyezer csókot énekeltük. Nem is kellett sokat gyalognunk, mert az expresszvonat elindult, hamar fel is gyorsult. Mire felocsúdtunk, messzebb voltunk az épülettől, mint ahol az ellenkező oldalon felléptünk a Helikonra. Gyakorló ejtőernyősök módjára csomagjainkkal együtt egymás után ugráltunk ki a pocsolják közé, de ezt az akadályt is sikeresen abszolváltuk és hazaérkeztünk.